

TISKOVÁ ZPRÁVA

Nejvýznamnější památkové počiny roku 2021 na jihu Čech se udály v Čimelicích, Českém Rudolci a Zbudově

České Budějovice, 17. června 2022

Jaké jsou nejvýznamnější památkové počiny roku 2021? O tom bude odborná porota i veřejnost rozhodovat v soutěži Národního památkového ústavu *Patrimonium pro futuro*. Za Jihočeský kraj jsou nominovány obnova špýcharu venkovské usedlosti v obci Zbudov, restaurování epitafu Jana Hodějovského z Hodějova v Českém Rudolci a prezentace barokních soch v obecním lapidáriu v Čimelicích. Veřejnost může hlasovat on-line až do 30. září, vybírat lze z 35 nominací z celé České republiky. Laureáti tohoto ocenění včetně držitele ceny veřejnosti Památky děkují budou vyhlášeni 15. listopadu 2022 na slavnostním galavečeru v Praze.

Cenu Národního památkového ústavu *Patrimonium pro futuro* s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe vyhlašuje a uděluje NPÚ od roku 2014. Jejím cílem je vyzdvihnout pozitivní příklady v oblasti památkové péče. Jednotlivé realizace soutěží v šesti kategoriích:

- Obnova památky
- Restaurování
- Památková konverze
- Objev, nález roku
- Popularizace a prezentace
- Záchrana památky

Zatímco odborná porota vybírá vítěze v jednotlivých kategoriích, veřejnost může v on-line hlasování podpořit některý z návrhů na cenu bez ohledu na soutěžní kategorii. Hlasování probíhá na [webu Národního památkového ústavu](#), kde jsou zveřejněny všechny nominace. Letos jich bylo vybráno z celé republiky celkem 35. Za Jihočeský kraj byly do soutěže nominovány obnova **špýcharu venkovské usedlosti v obci Zbudov**, restaurování **epitafu Jana Hodějovského z Hodějova v Českém Rudolci** a prezentace **barokních soch v obecním lapidáriu v Čimelicích**.

Obnova špýcharu venkovské usedlosti v obci Zbudov

Objekt špýcharu památkově chráněné usedlosti se na první pohled vymyká z charakteristické architektury historického jádra obce Zbudov, jejíž podoba se utvářela kolem poloviny 19. století. Dendrochronologický rozbor dřevěných konstrukcí krovu a trámového stropu určil skácení použitého smrkového dřeva do let 1781 a 1782. Hodnotný objekt je svědectvím o starší typologii vesnické architektury jihočeských Blat i historickém vývoji obce. V roce 2021 prošel celkovou obnovou.

Prioritou byla záchrana maximálního rozsahu původní hmoty a zachování autentického archaického výrazu objektu, a to za použití tradičních technologických postupů a materiálů. Šlo například o tradiční ukládání hřebenáčů a krajových tašek u štítů do malty či opravu omítek tradiční vápennou vrstvou hrubě strhávanou dřevem za použití dostatečně odleželého vápna. Cílem bylo mimo jiné prodloužení životnosti lokálně typické, i když jen málokdy dochované, lepenkové konstrukce střechy.

Unikátní hodnota objektu spočívá nejen v dochovaných historických konstrukcích, technologických řešeních a řemeslných detailech, ale též v jeho výpovědní hodnotě z hlediska dobové lokální typologie a urbanistického vývoje obce. Obnova špýcharu u čp. 25 ve Zbudově je ukázkou úspěšné

spolupráce zástupců památkové péče, vstřícného a osvědčeného vlastníka i zručného a zkušeného zhotovitele.

Na cenu NPÚ v kategorii I. Obnova památky jsou nominováni Lenka Steinbauerová a firma Haniš – rekonstrukce a opravy historických staveb, s. r. o.

Restaurování epitafu Jana Hodějovského z Hodějova

V roce 2021 bylo dokončeno dvouleté restaurování renesančního epitafu Jana Hodějovského z Hodějova v Českém Rudolci na Jindřichohradecku. Uskutečnilo se díky spolupráci Univerzity Pardubice, konkrétně Fakulty restaurování v Litomyšli, a Univerzity Palackého v Olomouci. Návštěvníci kostela mají nyní šanci prohlédnout si unikátní renesanční památník bez druhotných zaslepujících nátěrů, v téměř původní podobě z konce 16. století.

Epitaf ve dvoulodním kostele sv. Jana Křtitele v Českém Rudolci nechal roku 1582 zřídit Jan Hodějovský z Hodějova na památku svých rodičů a dalších členů rodiny. Úmyslně poškozený památník v následujících staletích postupně pokryly desítky vápenných nátěrů. Náročné restaurování pozapomenutého renesančního epitafu vyžadovalo mezioborovou spolupráci restaurátorů, technologů, historiků a historiků umění z několika institucí. Odborníci se shodli na tom, že vysoká umělecká a řemeslná kvalita epitafu z Českého Rudolce je nezpochybnitelná, a to i ve srovnání s doposud zjištěnými paralelami epitafů dochovaných na Moravě (zejména Telč, Boskovice nebo Olomouc).

Výjimečnost epitafu z Českého Rudolce spočívá mimo jiné v tom, že dosud nebyl – mimo nápisové desky – nikdy restaurován. Odborný odkryv tak odhalil mimořádně autentický stav povrchů včetně původní polychromie. Restaurovaný epitaf významně doplnil obraz o kvalitě a vývoji štukatérského umění 16. století a zároveň dovoluje nahlédnout do memoriálních praktik renesanční šlechty.

Na cenu NPÚ v kategorii II. Restaurování památky jsou nominováni Mgr. Jan Serafim Smejkal a za realizační tým restaurátorů MgA. Lucie Bartůňková, Ph.D. a Ing. Renata Tišlová, Ph.D.

Prezentace barokních soch v obecním lapidáriu v Čimelicích

Soubor 31 barokních soch z dílny J. K. Hammera je cenný jak svým počtem, tak uměleckou kvalitou. Sochy situované v krajině jsou už na původních místech nahrazeny kopiemi a nyní se podařilo najít důstojné místo pro prezentaci originálů v bezpečném prostoru nově zřízeného lapidária v Čimelicích. Jan Karel Hammer se svou dílnou v Čimelicích působil doložitelně mezi lety 1737–1757. Část jeho sochařských děl byla podle tradice určena pro alej vedoucí od čimelického zámku k zámku v Rakovicích, odkud byla později přemístěna na více míst v okolí. Od 80. do 90. let 20. století stále více materiálově degradované originální sochy postupně v exteriéru nahrazovaly kopie.

Originály dlouhodobě zůstávaly uloženy v provizorních podmínkách ve veřejnosti nepřístupných prostorech. Před několika lety se objevila možnost vystavit sochařská díla přímo v Čimelicích v bývalé kotelně u čp. 244. Obec zahájila celkovou rekonstrukci objektu a zajistila restaurování originálních soch. Restaurátorské práce provedl akad. sochař Ivan Tlášek. Sochy byly v prostoru nového lapidária seskupeny do celků na základě jejich předchozího umístění v exteriéru. Kromě jednoho sousoší jsou všechny sochy registrovanými kulturními památkami.

Ojedinelý soubor barokních soch je významným dokladem sochařského umění v regionu v době kolem poloviny 18. století. Obec při prezentaci regionálního kulturního dědictví nespolehala na přidělení dotačních prostředků, nýbrž hledala racionální finančně dosažitelné řešení. Dala tak dobrý příklad dalším samosprávám v regionu.

Na cenu NPÚ v kategorii V. Prezentace a popularizace jsou nominováni obec Čimelice, zastoupená starostou Vladimírem Pánkem, a historik Václav Vlček.

Předem děkujeme za zveřejnění zprávy v médiích.

Více podrobností o nominovaných objektech je k dispozici na webových stránkách NPÚ:

<https://www.npu.cz/pamatky-dekují>

Kontakty:

- **Ing. Daniel Šnejd**, ředitel

NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 724 053 332, snejd.daniel@npu.cz

- **Mgr. Martin Gaži**

NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 724 929 933, gazi.martin@npu.cz

Cena Patrimonium pro futuro, kterou Národní památkový ústav vyhlašuje jako příspěvková organizace ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu na území České republiky, hodnotí úspěšné počiny v oblasti památkové péče dokončené v předešlém roce. Za každý kraj vybírají odborníci z NPÚ, garantující památkovou péči v jednotlivých regionech, nejvýše tři zástupce, kteří se ucházejí o ocenění v některé ze šesti kategorií - obnova památky; restaurování; objev, nález roku; popularizace a prezentace; záchrana památky. Celostátní hodnocení probíhá v několika fázích. Členové odborné komise nejprve vypracují k nominacím expertní posudky. Poté na společném jednání na základě hlasování navrhnou vítěze a návrhy předloží generální ředitelce Národního památkového ústavu Nadě Goryczkové, která ocenění uděluje. Generální ředitelka může rovněž udělit mimořádné ocenění, případně vyzdvihnout za přínos památkové péči výraznou osobnost.

Od roku 2015 se může do hodnocení zapojovat i veřejnost. Formou [on-line hlasování na webu NPÚ](#) vybírají účastníci z nominovaných počinů ten, který je nejvíce zaujal. Při slavnostním udělení potom získává cenu veřejnosti Památka děkují.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je v Jihočeském kraji naplňovat poslání odborné a vědeckovýzkumné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. vést odborný dohled, zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat bezplatné konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a vlastníkům objektů v plošně chráněných územích při obnovách těchto objektů a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Českých Budějovicích dále zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky, podílí se následně na jejich evidenci a provádí archeologické i jiné průzkumy. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám. V neposlední řadě vydává řadu odborných i populárně naučných publikací, vede veřejně přístupnou knihovnu, provozuje galerii na Senovážném nám. 6. v Českých Budějovicích, pořádá naučné přednášky pro veřejnost, konference, workshopy a organizuje vzdělávací programy zaměřené na různé cílové skupiny, zejména děti a studenty. Další informace jsou k nalezení na webových stránkách www.npu.cz.